

Rijksbegroting 2017

c Provinciefonds

Vergaderjaar 2016–2017

34 550 C

Vaststelling van de begrotingsstaat van het provinciefonds voor het jaar 2017

Nr. 1

VOORSTEL VAN WET

20 september 2016

Wij Willem-Alexander, bij de gratie Gods, Koning der Nederlanden, Prins van Oranje-Nassau, enz. enz. enz.

Allen, die deze zullen zien of horen lezen, saluut! doen te weten:

Alzo Wij in overweging genomen hebben, dat ingevolge artikel 105 van de Grondwet de begroting van de uitgaven en de ontvangsten van het Rijk bij de wet moet worden vastgesteld, dat in artikel 1 van de Comptabiliteitswet 2001 wordt bepaald welke begrotingen tot die van het Rijk behoren en dat overigens de inrichting van de begroting van de uitgaven en de ontvangsten van het provinciefonds moet geschieden met inachtneming van de bepalingen van de Financiële-verhoudingswet;

Zo is het, dat Wij, de afdeling advisering van de Raad van State gehoord, en met gemeen overleg der Staten-Generaal, hebben goedgevonden en verstaan, gelijk Wij goedvinden en verstaan bij deze:

Artikel 1

De bij deze wet behorende begrotingsstaat van het provinciefonds voor het jaar 2017 wordt vastgesteld.

Artikel 2

De vaststelling van de in artikel 1 bedoelde begrotingsstaat geschiedt in duizenden euro's.

Artikel 3

Het verplichtingenbedrag in artikel 5, eerste lid, van de Financiële-verhoudingswet ter zake van de algemene uitkering c.a. wordt voor het uitkeringsjaar 2017 vastgesteld op € 212.371.000. De verplichtingenbedragen in artikel 5, tweede lid, van de Financiële-verhoudingswet ter zake integratie-uitkeringen en decentralisatie-uitkeringen zijn respectievelijk € 0 en € 1.987.114.000.

Artikel 4

Deze wet treedt in werking met ingang van 1 januari van het jaar waarop de vaststelling van de begroting betrekking heeft. Indien het Staatsblad waarin deze wet wordt geplaatst, wordt uitgegeven op of na deze datum van 1 januari, treedt zij in werking met ingang van de dag na de datum van uitgifte van dat Staatsblad en werkt zij terug tot en met 1 januari.

Lasten en bevelen dat deze in het Staatsblad zal worden geplaatst en dat alle ministeries, autoriteiten, colleges en ambtenaren wie zulks aangaat, aan de nauwkeurige uitvoering de hand zullen houden.

Gegeven

De Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties,

De Staatssecretaris van Financiën,

Vaststelling van de begrotingsstaat van het provinciefonds voor het jaar 2017

Begrotingsstaat inzake het provinciefonds behorende bij de Wet van, Stb. ...

Begroting 2017

Bedragen x € 1.000

(1)				
Art.	Omschrijving	Oorspronkelijk vastgestelde begroting		
		Verplichtingen	Uitgaven	Ontvangsten
1	provinciefonds	2.199.585	2.199.585	2.199.585

Vergaderjaar 2016–2017

34 550 C

Vaststelling van de begrotingsstaat van het provinciefonds voor het jaar 2017

Nr. 2

MEMORIE VAN TOELICHTING

Inhoudsopgave

	blz.	
A.	ARTIKELSGEWIJZE TOELICHTING BIJ HET BEGROTINGSWETSVOORSTEL	3
B.	BEGROTINGSTOELICHTING	4
1.	Leeswijzer	4
2.	Het beleid	5
2.1.	De beleidsagenda	5
2.1.1.	Beleidsmutaties	5
2.2.	Het beleidsartikel	6
2.2.1.	Algemene beleidsdoelstelling	6
2.2.2.	Rol en verantwoordelijkheid Minister	6
2.2.3.	Beleidswijzigingen	8
2.2.4.	Budgettaire gevolgen van beleid	8
2.2.5.	Toelichting op de uitgavencategorieën	9
3.	Het verdiepingshoofdstuk	11
3.1.	Opbouw verplichtingen, uitgaven en ontvangsten vanaf de vorige ontwerpbegroting	11
3.2.	Integratie-uitkeringen	14
3.3.	Decentralisatie-uitkeringen	14
4.	Provinciefonds in breder perspectief	17
4.1.	Inkomstenbronnen van provincies	17
4.2.	Specifieke uitkeringen	18
4.2.1.	Inleiding	18
4.2.2.	Aantal specifieke uitkeringen	18
4.3.	Motorrijtuigenbelasting	19
5.	Bijlagen bij de begroting	20

Bijlage 1	Beleidsmutaties	21
Bijlage 2	Moties en toezeggingen in het vergaderjaar 2015–2016	22
Bijlage 3	Lijst met afkortingen	23
Bijlage 4	Lijst met belangrijke termen en hun betekenis	24

A. ARTIKELSGEWIJZE TOELICHTING BIJ HET BEGROTINGSWETS- VOORSTEL

Wetsartikel 1

De begrotingsstaten die onderdeel zijn van de Rijksbegroting, worden op grond van artikel 1, derde lid, van de Comptabiliteitswet 2001 elk afzonderlijk bij de wet vastgesteld.

Het wetsvoorstel strekt ertoe om de onderhavige begrotingsstaat voor het aangegeven jaar vast te stellen.

Alle voor dit jaar vastgestelde begrotingswetten tezamen vormen de Rijksbegroting voor dat jaar. Een toelichting bij de Rijksbegroting als geheel is opgenomen in de Miljoenennota.

Met de vaststelling van dit wetsartikel worden de uitgaven, verplichtingen en de ontvangsten vastgesteld.

De in de begrotingsstaat opgenomen begrotingsartikelen worden in onderdeel B van deze memorie van toelichting toegelicht (de zogenoemde begrotingstoelichting).

Wetsartikel 3

Ingevolge artikel 5, eerste lid, van de Financiële-verhoudingswet hebben de provincies gezamenlijk recht op het bedrag dat in de begroting als verplichting voor het totaal van de algemene uitkering is opgenomen. Ingevolge artikel 5, tweede lid, van de Financiële-verhoudingswet hebben de provincies gezamenlijk recht op de bedragen die in de begroting als verplichting voor het totaal van de integratie-uitkeringen en het totaal van de decentralisatie-uitkeringen is opgenomen. De in dit wetsartikel opgenomen bedragen zijn niet rechtstreeks uit de begrotingsstaat af te leiden. De bedragen worden nader onderbouwd in paragraaf 2.2.4. van deze memorie.

De Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties,

S.A. Blok

De Staatssecretaris van Financiën,

E.D. Wiebes

B. BEGROTINGSTOELICHTING

1. LEESWIJZER

De provinciefondsbegroting maakt onderdeel uit van de Rijksbegroting maar heeft daarbinnen een eigen karakter. Zo kent de provinciefondsbe-
groting in tegenstelling tot een departementale begroting slechts één
beleidsartikel: het provinciefonds. Het beleid dat wordt gevoerd ter
realisatie van de algemene beleidsdoelstelling is direct verbonden met dit
ene beleidsartikel. Voorts zijn de fondsbeheerders systeemverantwoor-
delijk voor het provinciefonds en niet voor de resultaten die provincies
met hun budget uit dit fonds realiseren. Provincies zijn, met inachtneming
van de wet- en regelgeving, autonoom in het voeren van hun beleid
bekostigd uit het provinciefonds. De begroting van het provinciefonds
bevat geen output- en/of outcomegegevens. Deze worden door de
provincies in hun begrotingen gepresenteerd.

De voorliggende toelichting bij de begroting 2017 van het provinciefonds
kent de volgende indeling.

Na dit hoofdstuk met de leeswijzer start hoofdstuk 2 met de beleids-
agenda van het provinciefonds, waarin onder meer de belangrijkste
beleidsmutaties worden beschreven. Vervolgens wordt ingezoomd op het
beleidsartikel: het provinciefonds. Hierin komen de met het beleid
samenhangende algemene beleidsdoelstelling, de rol en verantwoorde-
lijkheid van de Minister, de beleidswijzigingen, de budgettaire gevolgen
van beleid en de toelichting op de uitgavencategorieën aan bod.
Hoofdstuk 3 is het verdiepingshoofdstuk. In dit hoofdstuk wordt de
opbouw aangegeven van verplichtingen, uitgaven en ontvangsten van het
provinciefonds vanaf de stand ontwerpbegroting 2016 naar de stand
ontwerpbegroting 2017. In hoofdstuk 3 wordt ook ingegaan op de
ontwikkeling van de integratie- en decentralisatie-uitkeringen. In
hoofdstuk 4 wordt het provinciefonds in een breder kader geplaatst,
waarbij nader wordt ingegaan op de inkomstenbronnen van de
provincies, zoals de specifieke uitkeringen en de motorrijtuigenbelasting.
Daarna volgen in hoofdstuk 5 de bijlagen.

Tot slot van deze leeswijzer verdienen de apparaatuitgaven enige
aandacht. De apparaatuitgaven in de zin van materiële en personele
uitgaven van de medewerkers bij de Ministeries van Binnenlandse Zaken
en Koninkrijksrelaties en van Financiën die betrokken zijn bij het fonds-
beheer, zijn niet in de tabel Budgettaire gevolgen van beleid opgenomen.
Deze kosten worden in de respectievelijke departementale begrotingen
verantwoord. Dit geldt eveneens voor het algemene beleid inzake
decentrale overheden als gemeenten en provincies, waarbij deze uitgaven
zijn terug te vinden in de begroting van het Ministerie van Binnenlandse
Zaken en Koninkrijksrelaties.

2. HET BELEID

2.1. De beleidsagenda

Rol provinciefonds

Onverminderd blijft het uitgangspunt dat het provinciefonds, in combinatie met de andere provinciale inkomstenbronnen, provincies voorziet van voldoende financiële middelen voor het uitvoeren van hun taken.

Commissie Jansen/herziening provinciefonds

Begin 2015 heeft het IPO een externe commissie ingesteld die zich heeft gebogen over verdeelvraagstukken binnen het provinciefonds. De directe aanleiding hiervoor waren de decentralisaties van de natuurtaken en de overheveling van de middelen voor verkeer en vervoer naar het provinciefonds. In december 2015 is het eindrapport «Redelijk Verdeeld» van de commissie Jansen aangeboden aan de Minister van BZK. Om het nieuwe verdeelmodel, zoals opgenomen in het eindrapport, formeel te kunnen doorvoeren, is het nodig de Financiële-verhoudingswet (Fvw) te wijzigen. Het wetswijzigingstraject is gestart. Het streven is om het nieuwe verdeelmodel voor het uitkeringsjaar 2017 in te voeren.

Evaluatie normeringsystematiek

Onlangs is het rapport «Evaluatie normeringsystematiek gemeentefonds en provinciefonds 2010–2015» aan de Tweede Kamer aangeboden (bijlage bij [Kamerstukken 34 300-B, nr. 20](#)). Het evaluatierapport is opgesteld door een ambtelijke werkgroep bestaande uit vertegenwoordigers van de VNG, het IPO, het Ministerie van BZK en het Ministerie van Financiën.

De werkgroep concludeert dat de normeringsystematiek in grote lijnen voldoet aan de gestelde criteria (evenredigheid, stabiliteit, actualiteit, inzichtelijkheid en beheersbaarheid). Belangrijk aandachtspunt is de stabiliteit van de uitkomst van de normeringsystematiek. Er zijn drie beleidsvarianten uitgewerkt, vooral gericht op een verbetering van de stabiliteit. Er is een duidelijke afruil tussen de verschillende criteria. Vergaande verbeteringen van de stabiliteit kunnen bijvoorbeeld ten koste gaan van de actualiteit of de evenredigheid. Uiteindelijk zal een nieuw kabinet in overleg met de decentrale overheden een oordeel geven over de in een volgende kabinetsperiode te hanteren normeringsystematiek.

2.1.1. Beleidsmutaties

Door wijzigingen in beleid van verschillende departementen kan worden overgegaan tot het beleggen of juist weghalen van taken bij provincies. Soms gaat dit gepaard met een toevoeging aan of een uitname uit het provinciefonds. In tabel 2.1.1. worden de mutaties per uitgavencategorie weergegeven als gevolg van de beleidsmutaties. Voor een overzicht van de beleidsmatige mutaties vanaf ontwerpbegroting 2016 wordt verwezen naar bijlage 1. In tabel 3.1.2. wordt vanaf de stand ontwerpbegroting 2016 een aansluiting gegeven naar de stand ontwerpbegroting 2017. De weergegeven mutaties worden in het verdiepingshoofdstuk 3 afzonderlijk toegelicht voor zover dit nog niet gebeurd is in een eerder begrotingsstuk.

Tabel 2.1.1. Beleidsmutaties (x € 1.000)						
	2016	2017	2018	2019	2020	2021
<i>Opdracht</i>						
1. Kosten Financiële-verhoudingswet	0	0	0	0	0	0
<i>Bijdragen aan medeoverheden</i>						
1. Algemene uitkering ca en de aanvullende uitkeringen	- 366.175	- 378.016	28.422	28.422	28.422	28.422
2. Integratie-uitkeringen	0	0	0	0	0	0
3. Decentralisatie-uitkeringen	616.866	427.211	9.580	8.094	7.937	0
Totaal mutaties (inclusief meerjarige doorwerking 1e suppletoire 2016)	250.691	49.195	38.002	36.516	36.359	28.422

2.2. Het beleidsartikel

2.2.1. Algemene beleidsdoelstelling

Via het provinciefonds wordt bewerkstelligd dat de provincies middelen krijgen toebedeeld om hun taken naar behoren uit te voeren. Deze doelstelling valt uiteen in twee beleidsthema's:

1. de provincies via het provinciefonds voorzien van voldoende financiële middelen voor het uitvoeren van hun taken;
2. een verdeling van de beschikbare financiële middelen over provincies die elk van de provincies in staat stelt om hun inwoners een gelijkwaardig voorzieningenpakket tegen globaal gelijke lastendruk te kunnen leveren.

2.2.2. Rol en verantwoordelijkheid Minister

De fondsbeheerders, de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties en de Minister van Financiën – i.c. de Staatssecretaris van Financiën – zijn op basis van de Financiële-verhoudingswet verantwoordelijk voor de financiële verhoudingen tussen Rijk, provincies en gemeenten. Zij dragen daarbij zorg voor een adequate omvang alsmede een goede werking van de verdeelsystematiek van het provinciefonds. Provincies zijn verantwoordelijk voor de resultaten die ze met hun bijdrage uit dit fonds realiseren. Met inachtneming van de wet- en regelgeving, zijn provincies autonoom in het voeren van hun beleid bekostigd uit het provinciefonds.

Van tijd tot tijd kunnen vragen opkomen of de provincies als collectiviteit geen andere prioriteiten zouden moeten stellen, bijvoorbeeld ter ondersteuning van gezamenlijk onderschreven prioriteiten van het Rijk. In een dergelijk geval kunnen het Rijk en de provincies bestuurlijke afspraken maken over de accenten in de bestedingsrichting van de provincies. De desbetreffende vakministers spelen hier naast de fondsbeheerders een belangrijke rol. De uiteindelijke verantwoordelijkheid voor resultaten blijft bij de provincies.

Op grond van de Regeling Periodiek Evaluatieonderzoek (RPE) moet elk afzonderlijk begrotingsartikel periodiek (tenminste eens in de 7 jaar) worden geëvalueerd (Artikel 3.1 RPE: Al het beleid dat valt onder de beleidsartikelen in de begroting). In de doorlichting van artikel 1.1 van de begroting van BZK (H7) wordt ingegaan op de bestuurlijke en financiële verhoudingen met de decentrale overheden die ten grondslag liggen aan

de geldstromen die via de fondsen lopen. Er vindt dan ook geen afzonderlijke beleidsdoorlichting plaats van het gemeentefonds en provinciefonds.

Voor de realisatie van de in paragraaf 2.2.1. beschreven beleidsthema's zijn er een aantal instrumenten en activiteiten.

Beleidsthema 1: De provincies via het provinciefonds voorzien van voldoende financiële middelen voor het uitvoeren van hun taken.

A) Normeringsystematiek

De jaarlijkse ontwikkeling van de omvang van de algemene uitkering van het provinciefonds wordt – naast taakmutaties – bepaald door de normeringsystematiek. De normeringsystematiek houdt in dat de ontwikkeling van het provinciefonds gekoppeld is aan de ontwikkeling van de netto gecorrigeerde rijksuitgaven, dit wordt ook wel aangeduid als het principe «samen de trap op, samen de trap af». De jaarlijkse toe- of afname van het provinciefonds die voortvloeit uit de koppeling aan de rijksuitgaven, wordt het accres genoemd. De normeringsystematiek is in werking sinds 1995 en berust op een bestuurlijke afspraak tussen het Rijk, de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) en het Interprovinciaal Overleg (IPO).

B) Artikel 2 Financiële-verhoudingswet

Er zijn jaarlijks diverse specifieke taakmutaties die tot toevoegingen en/of onttrekkingen aan het provinciefonds kunnen leiden. Uitgangspunt hierbij is artikel 2 van de Financiële-verhoudingswet. Dit artikel geeft aan dat indien beleidsvoornemens van het Rijk leiden tot een wijziging van de uitoefening van taken of activiteiten door provincies of gemeenten, in een afzonderlijk onderdeel van de bijbehorende toelichting met redenen wordt omkleed en met kwantitatieve gegevens wordt gestaafd, welke de financiële gevolgen van deze wijziging voor de provincies of gemeenten zijn. Tevens wordt aangegeven via welke bekostigingswijze de financiële gevolgen voor de provincies kunnen worden opgevangen.

C) Bestuurlijk overleg financiële verhouding

Het Bestuurlijk overleg financiële verhouding (Bofv) tussen de fondsbeheerders, de VNG, het IPO en de Unie van Waterschappen (UvW) zal twee keer per jaar plaats vinden, rond het verschijnen van de Voorjaarsnota en de Miljoenennota. Iedere partij kan agendapunten inbrengen. Zonodig kunnen ook andere bewindslieden dan de fondsbeheerders aan het overleg deelnemen. De uitkomst van de normeringsystematiek (vgl. A) kan – indien beschikbaar – in het Bofv bestuurlijk worden gewogen.

Beleidsthema 2: Een verdeling van de beschikbare financiële middelen over provincies die elk van de provincies in staat stelt om hun inwoners een gelijkwaardig voorzieningenpakket tegen globaal gelijke lasten te kunnen leveren.

D) Verdeelmaatstaven

Het budget van de algemene uitkering van het provinciefonds wordt over de provincies verdeeld via een verdeelsysteem van verdeelmaatstaven. De fondsbeheerders zijn verantwoordelijk voor het ontwikkelen en onderhouden van het systeem van verdeelmaatstaven dat de verdeling tot stand brengt. Dit verdeelsysteem heeft als doel provincies in staat te stellen hun voorzieningen op een onderling gelijkwaardig niveau te

brengen tegen globaal gelijke lastendruk en rekening houdend met de structuurkenmerken van de provincies.

Zolang voor een uitkeringsjaar de voor de verdeelmaatstaven noodzakelijke statistische gegevens nog niet bekend of definitief zijn, worden de provincies bevoorschot op basis van voorlopige cijfers. Hierbij wordt ernaar gestreefd de voorschotten zo goed mogelijk aan te laten sluiten op de algemene uitkering waarop een provincie uiteindelijk recht heeft, zoals deze vastgesteld wordt nadat de statistische gegevens definitief zijn vastgesteld. Dit streven geldt ook voor integratie- en decentralisatie-uitkeringen. Het gedurende en na afloop van het uitkeringsjaar beschikbaar komen van bepaalde definitieve volumegegevens leidt tot bijstellingen in de bevoorschotting. Aangezien voor het provinciefonds de verplichtingen leidend zijn, zullen deze altijd tot uitkering komen.

2.2.3. Beleidswijzigingen

De relevante beleidswijzigingen zijn beschreven in de beleidsagenda (paragraaf 2.1). De financiële consequenties van deze beleidswijzigingen staan vermeld in de tabellen 2.1.1 en 3.1.2 en bijlage 1. De toelichting staat in paragraaf 3.1.

2.2.4. Budgettaire gevolgen van beleid

In onderstaande tabel worden voor zowel de verplichtingen, de uitgaven als de ontvangsten de budgettaire gevolgen van beleid van het provinciefonds weergegeven.

Tabel 2.2.1. Budgettaire gevolgen van beleid (x € 1.000)						
	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Verplichtingen:	2.411.173	2.199.585	2.032.582	2.025.177	2.018.661	1.944.105
Uitgaven:	2.411.025	2.199.585	2.032.582	2.025.177	2.018.661	1.944.105
Waarvan juridisch verplicht		100%				
<i>Opdracht</i>						
1. Kosten Financiële-verhoudingswet	100	100	100	100	100	100
<i>Bijdragen aan medeoverheden</i>						
1. Algemene uitkering ca en de aanvullende uitkeringen	229.138	212.371	607.959	603.094	598.100	593.100
2. Integratie-uitkeringen	0	0	0	0	0	0
3. Decentralisatie-uitkeringen	2.181.787	1.987.114	1.424.523	1.421.983	1.420.461	1.350.905
Ontvangsten:	2.411.025	2.199.585	2.032.582	2.025.177	2.018.661	1.944.105

In tegenstelling tot een departementale begroting zijn bij een fonds als het provinciefonds de verplichtingen leidend. Dit houdt in dat zij, eenmaal geaccordeerd, altijd geheel tot uitbetaling komen. Geld dat in enig jaar nog niet aan provincies wordt uitgekeerd, wordt automatisch aan het volgende begrotingsjaar toegevoegd.

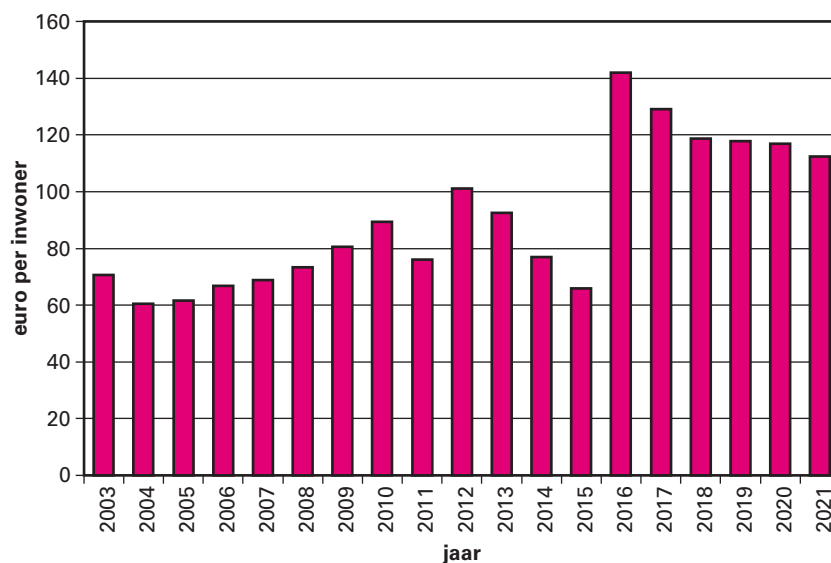
Op basis van de Financiële-verhoudingswet (voor de uitkeringen aan de gemeenten en provincies) is het percentage juridisch verplicht bijna 100%. Alleen een deel van de «Kosten Financiële-verhoudingswet» is op voorhand niet juridisch verplicht.

Ontvangsten

Wetsartikel 4, eerste lid, van de Financiële-verhoudingswet regelt dat bij (begrotings)wet voor ieder uitkeringsjaar een bedrag aan middelen voor het Rijk wordt afgezonderd ten behoeve van het provinciefonds. Op grond van het tweede lid zijn de uitgaven en de inkomsten over ieder uitkeringsjaar aan elkaar gelijk. Gelet hierop is ten behoeve van de dekking van de uitgaven ten laste van het provinciefonds een post Ontvangsten ex artikel 4 van de Financiële-verhoudingswet geraamd (zie in tabel 2.2.1.).

Ter informatie geeft figuur 2.2.2. het verloop van de uitkering uit het provinciefonds (totaal Bijdragen aan medeoverheden) per inwoner van 2003–2021 weer. De bedragen 2003 tot en met 2015 zijn op basis van de jaarverslagen. De bedragen 2016 tot en met 2021 zijn op basis van de cijfers in de voorliggende begroting.

Figuur 2.2.2. Uitkering provinciefonds in euro's per inwoner

De provincies ontvangen in 2017 uit het provinciefonds € 2.199.485.000. Per inwoner komt de uitkering uit op een landelijk gemiddelde van € 129 per inwoner. Ten opzichte van 2016 betekent dit een mutatie van € – 13 per inwoner.

2.2.5. Toelichting op de uitgavencategorieën

In tabel 2.2.1. Budgettaire gevolgen van beleid staan een aantal uitgavencategorieën. Deze worden hier nader toegelicht.

Kosten Financiële-verhoudingswet

Dit betreft het budget dat elk jaar is gereserveerd voor de uitvoering van onderzoeken op het vlak van de omvang en verdeling van het provinciefonds en het onderhoud van het betaalsysteem.

Algemene uitkering ca en de aanvullende uitkeringen

Dit betreft de uitkering aan alle provincies, die ten goede komt aan de algemene middelen van de provincies. De uitkering is gebaseerd op de artikelen 5 en 6 van de Financiële-verhoudingswet.

Integratie-uitkeringen

Dit betreft de uitkering die wordt toegepast als overheveling van een specifieke uitkering of andere middelen naar de algemene uitkering bezwaarlijk is vanwege de omvang van de herverdeeffecten. De integratie-uitkering voorziet dan in een geleidelijke overgang naar de algemene uitkering. De uitkering is gebaseerd op artikel 5 lid 2 van de Financiële-verhoudingswet.

De fondsbeheerders zijn een traject gestart om het uitkeringstelsel te vereenvoudigen. Onderdeel hiervan is het beëindigen van de integratie-uitkering; hiervoor is een wijziging van de Financiële-verhoudingswet noodzakelijk. Voor meer informatie wordt verwezen naar de Kamerbrief over dit onderwerp (**Kamerstuk 34 000-B, nr. 24**). Voor een overzicht van de integratie-uitkeringen wordt verwezen naar paragraaf 3.2.

Decentralisatie-uitkeringen

Sinds 2008 bestaat binnen het provinciefonds naast de algemene uitkering en de integratie-uitkering ook de decentralisatie-uitkering. De verdeling van de decentralisatie-uitkering volgt evenmin als de integratie-uitkering de regels van de verdeling van de algemene uitkering van het provinciefonds. Anders dan bij de integratie-uitkering, waar de termijn van overheveling naar de algemene uitkering van tevoren vaststaat, ontbreekt bij de decentralisatie-uitkering een dergelijke termijn. Dat maakt de uitkering geschikt voor de overheveling van specifieke uitkeringen, ook als die termijn nog niet bekend is. Ook maakt het de uitkering geschikt voor middelen die slechts tijdelijk beschikbaar zijn. Voor een overzicht van de decentralisatie-uitkeringen wordt verwezen naar paragraaf 3.3.

3. HET VERDIEPINGSHOOFDSTUK

In paragraaf 3.1. wordt de opbouw van de verplichtingen, uitgaven en ontvangsten vanaf de stand ontwerpbegroting provinciefonds 2016 naar de stand van de voorliggende ontwerpbegroting 2017 beschreven. In paragraaf 3.2. wordt een overzicht van de integratie-uitkeringen gegeven en in 3.3 van de decentralisatie-uitkeringen.

3.1. Opbouw verplichtingen, uitgaven en ontvangsten vanaf de vorige ontwerpbegroting

Verplichtingen

Onderstaande tabel geeft de opbouw aan van de verplichtingen van het provinciefonds vanaf de stand ontwerpbegroting 2016 naar de stand ontwerpbegroting 2017.

Tabel 3.1.1. Opbouw verplichtingen provinciefonds (x € 1.000)						
	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Stand ontwerpbegroting 2016	2.160.334	2.150.390	1.994.580	1.988.661	1.982.302	1.915.683
Mutaties 1e suppletoire begroting 2016	141.559	2.114	4.794	4.961	4.864	- 3.073
Stand 1e suppletoire begroting 2016	2.301.893	2.152.504	1.999.374	1.993.622	1.987.166	1.912.610
Nieuwe mutaties	109.280	47.081	33.208	31.555	31.495	31.495
Stand ontwerpbegroting 2017	2.411.173	2.199.585	2.032.582	2.025.177	2.018.661	1.944.105
<i>Waarvan verplichtingenbedrag kosten Financiële-verhoudingswet</i>	100	100	100	100	100	100
<i>Waarvan verplichtingenbedrag algemene uitkering</i>	229.285	212.371	607.959	603.094	598.100	598.100
<i>Waarvan verplichtingenbedrag integratie-uitkeringen</i>	0	0	0	0	0	0
<i>Waarvan verplichtingenbedrag decentralisatie-uitkeringen</i>	2.181.788	1.987.114	1.424.523	1.421.983	1.420.461	1.350.905

Uitgaven

Onderstaande tabel geeft de opbouw aan van de uitgaven van het provinciefonds vanaf de stand ontwerpbegroting 2016 naar de stand ontwerpbegroting 2017.

Tabel 3.1.2. Opbouw uitgaven provinciefonds (x 1.000)						
	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Stand ontwerpbegroting 2016	2.160.334	2.150.390	1.994.580	1.988.661	1.982.302	1.915.683
Mutaties 1e suppletoire begroting 2016	141.411	2.114	4.794	4.961	4.864	- 3.073
Stand 1e suppletoire begroting 2016	2.301.745	2.152.504	1.999.374	1.993.622	1.987.166	1.912.610
Mutaties nog niet eerder opgenomen in een begrotingsstuk:						
1) Programma Rijke Waddenzee (decentralisatie-uitkering)	75					
2) Groei op het spoor (decentralisatie-uitkering)	4.011					
3) Landelijk Meldpunt Afval (algemene uitkering)		- 1.995	- 1.995	- 1.995	- 1.995	- 1.995
4) Versnellingsagenda melkveehouderij Noord NL (decentralisatie-uitkering)	60	60	60	60		

	2016	2017	2018	2019	2020	2021
5) Programma Impuls Omgevingsveiligheid (decentralisatie-uitkering)		14.286				
6) Duurzaam Door (decentralisatie-uitkering)	1.500					
7a) DU Ontwikkel/OEM variabel (decentralisatie-uitkering)	400.921	406.438				
7b) DU Ontwikkel/OEM variabel (algemene uitkering)	- 400.921	- 406.438				
8) Programma Rijke Waddenzee (decentralisatie-uitkering)	826	1.240	1.653			
9) Aansluiting Lelystad Airport (decentralisatie-uitkering)	6.671					
10) RSP Zuiderzeelijn (decentralisatie-uitkering)	60.944					
11) Erfgoed en ruimte (decentralisatie-uitkering)	269					
12) Uitvoeringstafel Eindhoven Airport (decentralisatie-uitkering)	33					
13) Accres tranche 2016 (algemene uitkering)	6.315	6.315	6.315	6.315	6.315	6.315
14) Accres tranche 2017 (algemene uitkering)		27.175	27.175	27.175	27.175	27.175
15) Plafond BTW-compensatiefonds (algemene uitkering)	28.576					
Totaal nieuwe mutaties	109.280	47.081	33.208	31.555	31.495	31.495
Stand ontwerpbegroting 2017	2.411.025	2.199.585	2.032.582	2.025.177	2.018.661	1.944.105
<i>Waarvan uitgavenbedrag kosten Financiële-verhoudingswet</i>	100	100	100	100	100	100
<i>Waarvan uitgavenbedrag algemene uitkering</i>	229.138	212.371	607.959	603.094	598.100	593.100
<i>Waarvan uitgavenbedrag integratie-uitkeringen</i>	0	0	0	0	0	0
<i>Waarvan uitgavenbedrag decentralisatie-uitkeringen</i>	2.181.787	1.987.114	1.424.523	1.421.983	1.420.461	1.350.905

Toelichting op de nieuwe mutaties

Onderstaand worden de mutaties toegelicht voor zover nog niet eerder toegelicht in een begrotingsstuk. De «mutaties 1^e suppletoire begroting 2016» zijn toegelicht in de 1e suppletoire begroting 2016 ([Kamerstukken 34 485-C, nr. 1](#) en [Kamerstukken 34 485-C, nr. 2](#)).

1) Programma Rijke Waddenzee (decentralisatie-uitkering)

Dit betreft een bijdrage van het Ministerie van Economische Zaken, vanuit het Programma Rijke Waddenzee, in de kosten van het MIRT-onderzoek Holwerd aan Zee.

2) Groei op het spoor (decentralisatie-uitkering)

Dit betreft een bijdrage van het Ministerie van Infrastructuur en Milieu aan vier provincies voor het actieprogramma Groei op het spoor.

3) Landelijk Meldpunt Afval (algemene uitkering)

Vanaf januari 2017 zal de opdrachtverlening aan Rijkswaterstaat voor de uitvoering van het Landelijk Meldpunt Afval (LMA) vanuit het Ministerie van Infrastructuur en Milieu verzorgd worden, ook voor de provincies en gemeenten. Voorheen verliep de financiering via provincies. De middelen worden overgeheveld van het provinciefonds naar de begroting van het Ministerie van IenM.

4) Versnellingsagenda melkveehouderij Noord NL (decentralisatie-uitkering)

Dit betreft een bijdrage van het Ministerie van Economische Zaken voor de versnellingsagenda melkveehouderij Noord Nederland. Friesland is de coördinerende provincie en tevens beheerder van de middelen.

5) Impuls omgevingsveiligheid (decentralisatie-uitkering)

Provincies ontvangen voor 2017 een bedrag van in totaal € 14,286 miljoen voor het Programma Impuls Omgevingsveiligheid. De provincie Zuid-Holland voert het secretariaat en is er verantwoordelijk voor dat alle uitvoerende partijen de beschikbare middelen voor enkele deelprogramma's ontvangen. Voor één deelprogramma krijgen de diverse provincies rechtstreeks middelen voor hun bijdrage aan dit deelprogramma en verzorgt de provincie Zuid-Holland daarnaast de toedeling aan de Veiligheidsregio's.

6) Duurzaam Door (decentralisatie-uitkering)

De overboeking betreft een bijdrage aan alle provincies voor het kennisprogramma DuurzaamDoor: sociale innovatie voor een groene economie 2013–2016.

7) DU Ontwikkel/OEM variabel (decentralisatie-uitkering)

In het verdeelmodel van het provinciefonds wordt per 1 januari 2012 onderscheid gemaakt tussen beheer- en ontwikkeltaken, omdat beide andere verdeelcriteria vragen. Het beheerdeel omvat de vaste jaarlijks terugkerende kosten, bijvoorbeeld het betalen van de salarissen, onderhoud provinciehuis, wegen, groen, etc. Het ontwikkeldeel van het provinciefonds betreft taken zoals aanleg van nieuwe wegen, integrale gebiedsontwikkeling in het landelijk gebied, natuur en bodemsanering, maar ook taken met betrekking tot buitengewone groei en krimp. Om verdeeltechnische redenen is er voor gekozen om een deel van het bedrag dat gemoeid is met de ontwikkeltaken via een decentralisatie-uitkering (DU Ontwikkel/OEM variabel) uit te betalen aan de provincies.

In het verdeelmodel wordt er ook rekening mee gehouden dat provincies in staat zijn een deel van hun taken (ijkpunten) te financieren met eigen inkomsten uit de zogenaamde «overige eigen middelen» (OEM). De maatstaf OEM in het verdeelmodel wordt samengesteld uit twee onderdelen. Er is een vast deel van 5,48% dat wordt verondersteld voor alle provincies. Dit vaste deel is op voorhand in mindering gebracht op alle maatstaven en op de nieuwe decentralisatie-uitkering. Voor het variabele deel is gekozen om 35% van de inkomsten uit energiebedrijven (situatie in 2016) mee te nemen met een fictief rendement van 3%. Dit deel wordt in mindering gebracht op de bovenstaand beschreven bedragen van de decentralisatie-uitkering.

De op deze manier ontstane «DU Ontwikkel/OEM variabel» bedraagt in 2016 € 400,921 miljoen. In 2017 bedraagt de uitkering naar huidig inzicht € 406,438 miljoen.

8) Programma Rijke Waddenzee (decentralisatie-uitkering)

In het kader van het programma Rijke Waddenzee wordt vanuit het Ministerie van Economische Zaken een bijdrage geleverd aan de provincie Friesland voor de realisatie van een vismigratierivier in de Afsluitdijk.

9) Aansluiting Lelystad Airport (decentralisatie-uitkering)

Vanuit het Ministerie van Infrastructuur en Milieu wordt een bijdrage beschikbaar gesteld aan de provincie Flevoland voor het verbeteren van de aansluiting van Lelystad Airport. Van de bijdrage voor 2016 is € 6,011 miljoen bestemd voor grondverwerving, voorbereidingskosten en andere noodzakelijke verplichtingen en is € 0,66 miljoen bestemd voor planstudiekosten voor de halve aansluiting A6.

10) RSP Zuiderzeelijn (decentralisatie-uitkering)

Voor een aantal concrete projecten binnen het Regiospecifiek Pakket Zuiderzeelijn vervult Noord-Nederland de rol van contracterende partij. Om deze rol te kunnen vervullen stort het Ministerie van Infrastructuur en Milieu delen van het taakstellend budget in het provinciefonds voor de provincies Groningen en Friesland.

11) Erfgoed en ruimte (decentralisatie-uitkering)

Het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap heeft aan een aantal provincies bijdragen toegekend vanuit de beleidsnota Erfgoed en Ruimte (Kiezen voor Karakter).

12) Uitvoeringstafel Eindhoven Airport (decentralisatie-uitkering)

De provincie Noord-Brabant ontvangt vanuit het Ministerie van Infrastructuur en Milieu een bijdrage voor het aanstellen van een onafhankelijk voorzitter van de Uitvoeringstafel Eindhoven Airport. Deze uitvoeringstafel ziet toe op de uitvoering van de aan de Alderstafel gemaakte afspraken over de groei van de luchthaven.

13) en 14) Accres tranche 2016 en 2017 (algemene uitkering)

Het gemeentefonds en het provinciefonds ontwikkelen zich evenredig met de netto gecorrigeerde rijksuitgaven (NGRU). Nemen de NGRU van jaar op jaar toe, dan neemt ook de algemene uitkering van de fondsen toe. Bij een afname van de NGRU geldt het omgekeerde. De groei of krimp van de fondsen als gevolg van deze normeringsystematiek wordt accres genoemd. Het accres van tranche 2016 bedraagt € 44,2 miljoen positief. Dat is een positieve bijstelling van € 6,3 miljoen ten opzichte van de 1^e suppletore begroting 2016 van het provinciefonds. Het accres van tranche 2017 bedraagt € 27,2 miljoen.

15) Plafond BTW-compensatiefonds (algemene uitkering)

De ontwikkeling van het BTW-compensatiefonds en het bijbehorende plafond leiden conform het Financieel Akkoord Rijk/VNG/IPO met ingang van 2015 tot een toename of afname van de algemene uitkering van de fondsen. Voor 2016 is sprake van ruimte onder het plafond, met als gevolg een toevoeging aan de algemene uitkering van € 28,6 miljoen.

3.2. Integratie-uitkeringen

Als een toevoeging aan de algemene uitkering van het provinciefonds in één keer bezwaarlijk is vanwege de omvang van de herverdeeffecten wordt normaliter gesproken een integratie-uitkering toegepast. De integratie-uitkering voorziet dan in een geleidelijke overgang van specifieke uitkering of eigen inkomsten naar de algemene uitkering. Het provinciefonds bevat momenteel geen integratie-uitkeringen. Dientengevolge is tabel 3.2.1. (overzicht integratie-uitkeringen provinciefonds) niet opgenomen.

3.3. Decentralisatie-uitkeringen

De verdeling van de decentralisatie-uitkering volgt evenmin als de integratie-uitkering de regels van de verdeling van de algemene uitkering van het provinciefonds. Anders dan bij de integratie-uitkering, waar de termijn van overheveling naar de algemene uitkering van tevoren vaststaat, ontbreekt bij de decentralisatie-uitkering een dergelijke termijn. Dat maakt de uitkering geschikt voor de overheveling van specifieke uitkeringen, ook als die termijn nog niet bekend is. Ook maakt het de

uitkering geschikt voor middelen die slechts tijdelijk beschikbaar zijn. In tabel 3.3.1. is een overzicht opgenomen.

Tabel 3.3.1. Overzicht decentralisatie-uitkeringen provinciefonds (x € 1.000)						
	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Ontwerpbegroting 2016:						
Afsluitdijk	500					
Besluit Risico Zware Ongevallen-inrichtingen	11.171	10.050	10.050	10.050	10.050	10.050
Bodemsanering	35.988	32.988	27.988	27.988	27.988	
Brede Doeluitkering Verkeer en vervoer	995.994	1.001.925	966.814	965.760	964.395	945.977
Monumenten	20.000	20.000	20.000	20.000	20.000	20.000
Natuur	446.000	446.000	346.000	346.000	346.000	346.000
Programma Impuls Omgevingsveiligheid	15.256					
Sterke regio's	1.000					
Waddenfonds	28.878	28.878	28.878	28.878	28.878	28.878
Zuiderzeelijn REP-middelen	10.134	20.062	15.213	15.213	15.213	
Stand ontwerpbegroting 2016	1.564.921	1.559.903	1.414.943	1.413.889	1.412.524	1.350.905
1e suppletoire begroting 2016:						
Afsluitdijk	3.574					
Beter Benutten	58.444					
Big Start Giro D'Italia	2.500					
Bodemsanering	3.099	5.162	7.842	8.009	7.937	
Dubbele dijkzone Eemshaven-Delfzijl	200					
Erfgoed en ruimte	724					
Fieldlab Region of Smart Factories	2.000					
Hydrologische maatregelen	5.000					
Projectstimuleringsregeling V	285					
Regionale luchthavens	934					
RSP Zuiderzeelijn	57.777					
Waddenslib	100					
Weidevogels	25	25	25	25		
Wijziging betalingsverloop decentralisatie-uitkeringen 2015	- 1					
Zoetwatermaatregelen	6.895					
Stand 1e suppletoire begroting 2016	1.706.477	1.565.090	1.422.810	1.421.923	1.420.461	1.350.905
Aansluiting Lelystad Airport						
DU Ontwikkel/OEM variabel	400.921	406.438				
Duurzaam Door	1.500					
Erfgoed en ruimte	269					
Groei op het spoor	4.011					
Programma Impuls Omgevingsveiligheid		14.286				
Programma Rijke Waddenzee (MIRT-onderzoek Holwerd aan Zee)	75					
Programma Rijke Waddenzee (Vismigratierivier Afsluitdijk)	826	1.240	1.653			
RSP Zuiderzeelijn	60.944					
Uitvoeringstafel Eindhoven Airport	33					
Versnellingsagenda melkveehouderij Noord NL	60	60	60	60		
Stand ontwerpbegroting 2017	2.181.787	1.987.114	1.424.523	1.421.983	1.420.461	1.350.905

In artikel 13, lid 5, van de Financiële-verhoudingswet wordt bepaald dat jaarlijks, in overleg met de ministers die het aangaat, wordt bezien of een decentralisatie-uitkering kan worden gewijzigd in een integratie-uitkering of een algemene uitkering. In de volgende alinea wordt hiervan verslag gedaan.

In tabel 3.3.1. zien we dat de meeste bij ontwerpbegroting 2016 en 1e suppletoire begroting 2016 opgenomen decentralisatie-uitkeringen niet structureel zijn. Van omzetting naar integratie-uitkering of algemene uitkering is voor die decentralisatie-uitkeringen dan ook vooralsnog geen

sprake. Voor de decentralisatie-uitkeringen «Besluit Risico Zware Ongevallen-inrichtingen», «Brede Doeluitkering Verkeer en vervoer», «Monumenten», «Natuur» en «Waddenfonds» geldt dat deze niet aan alle provincies worden uitgekeerd en/of nu nog niet kunnen worden verdeeld via de maatstaven van de algemene uitkering.

4. PROVINCIEFONDS IN BREDER PERSPECTIEF

In dit hoofdstuk wordt het provinciefonds in een breder perspectief geplaatst. Daarbij wordt een overzicht gegeven van de (overige) inkomstenbronnen van provincies en hoe die zich verhouden tot de uitkering uit het provinciefonds (paragraaf 4.1). Daarnaast wordt nader ingegaan op de specifieke uitkeringen (paragraaf 4.2) en de motorrijtuigenbelasting (paragraaf 4.3).

4.1. Inkomstenbronnen van provincies

De uitgaven van provincies worden uit verschillende inkomstenbronnen bekostigd. In tabel 4.1.1. staat een overzicht van de verschillende inkomstenbronnen van de provincies voor de periode 2010–2016. De cijfers tot en met 2014 zijn op basis van de jaarrekeningen. De cijfers 2015 en 2016 zijn op basis van de begrotingen.

Tabel 4.1.1. Inkomsten provincies (x € 1 miljoen)							
	2010	2011	2012	2013	2014 ¹	2015	2016 ¹
	rekening	rekening	rekening	rekening	rekening	begroting	begroting
Provinciefonds	1.482	1.268	1.686	1.553	1.296	952	2.160
Specifieke uitkeringen	2.385	2.451	2.336	2.299	2.138	1.945	47
Motorrijtuigenbelasting	1.433	1.439	1.438	1.415	1.534	1.537	1.533
Heffingen en rechten	18	25	25	25	33	30	27
Onttrekkingen reserves	3.902	3.308	6.409	3.554	3.390	2.974	3.551
Overige middelen	1.857	2.864	2.139	1.429	1.489	263	1.380
Totaal	11.077	11.355	14.033	10.275	9.880	7.701	8.698

¹ Voorlopige cijfers.

Zie voor meer informatie de bronvermelding op de themapagina Inkomsten gemeenten op de website Kennisbank Openbaar Bestuur.

Bron: CBS (Statline) met uitzondering van:

1 Provinciefonds. Bron Ministerie van BZK: jaarrekeningcijfers conform slotwetten provinciefonds en begrotingscijfers conform ontwerp-begrotingen provinciefonds.

2 Specifieke uitkeringen. Bron jaarrekeningcijfers: CBS: informatie aangeleverd door gemeenten en gecorrigeerd door het CBS (Informatie voor Derden). Bron begrotingscijfers: Ministerie van BZK. 2015: Overzicht specifieke uitkeringen 2016. Bron 2016: Bijlage specifieke uitkeringen in de ontwerp-begrotingen 2016 van het Ministerie van BZK (met bewerking door het Ministerie van BZK).

3 Overige middelen: CBS (Statline) en bewerking BZK

Een inkomstenbron voor de provincies is het provinciefonds. Het opgenomen bedrag betreft de verplichtingenbedragen van de algemene uitkering, de integratie-uitkeringen en de decentralisatie-uitkeringen. Het provinciefonds is verantwoordelijk voor 25% van de totale inkomsten in 2016. Een beschrijving van de opbouw is te vinden in hoofdstuk 3 van de ontwerp-begroting 2016. De stijging van het provinciefonds in 2016 heeft voornamelijk te maken met de toevoeging van de brede doeluitkering verkeer en vervoer aan het provinciefonds.

Een tweede inkomstenbron wordt gevormd door de specifieke uitkeringen (1% in 2016). Op de specifieke uitkeringen wordt in paragraaf 4.2. nader ingegaan.

Naast de uitkeringen van het Rijk hebben de provincies inkomsten uit de motorrijtuigenbelasting (18% in 2016). Hierop wordt in paragraaf 4.3. dieper ingegaan.

4.2. Specifieke uitkeringen

4.2.1. Inleiding

De belangrijkste informatiebron voor specifieke uitkeringen is het Onderhoudsrapport Specifieke Uitkeringen (OSU). Het doel van het OSU is inzicht geven in het stelsel van specifieke uitkeringen en in het onderhoud van het stelsel. Het rapport bevat een overzicht van de specifieke uitkeringen en de daarmee gemoeide bedragen. Het OSU wordt op grond van artikel 20 van de Financiële-verhoudingswet (Fvw) jaarlijks aan de Tweede Kamer aangeboden. Tot en met het OSU 2014 bevatte het OSU cijfers over het verwachte aantal uitkeringen en de financiële omvang van die uitkeringen op basis van de ontwerpbegrotingen van de betreffende departementen. Met ingang van het OSU 2015 geeft het OSU nauwkeuriger invulling aan artikel 20 van de Fvw en bevat het de definitieve cijfers (rekeningcijfers) over aantal en omvang van specifieke uitkeringen op basis van de jaarverslagen van de betreffende departementen. Het OSU kijkt sinds 2015 dus niet meer vooruit, maar terug.

Het gevolg hiervan is dat het OSU 2016 geen informatie bevat over specifieke uitkeringen in het lopende begrotingsjaar, in dit geval 2016. De cijfers voor het lopende begrotingsjaar zijn daarom afkomstig uit de bijlage specifieke uitkeringen in de ontwerpbegroting 2016 van het Ministerie van BZK. Deze bijlage bevat een overzicht van de bedragen die de diverse departementen in hun ontwerpbegrotingen hebben opgenomen voor specifieke uitkeringen

4.2.2. Aantal specifieke uitkeringen

Uit het OSU 2016 blijkt dat het aantal specifieke uitkeringen verder is afgenomen.

Tabel 4.2.1. geeft inzicht in het aantal specifieke uitkeringen in de periode 2011–2016 en omvat niet alleen de specifieke uitkeringen aan gemeenten, maar ook die aan provincies en gemeenschappelijke regelingen.

Tabel 4.2.1. Aantal specifieke uitkeringen per departement (2011–2016)							
Ministerie	2011	2011	2012	2013	2014	2015	2016
	(oud)	(nieuw)					
	begroting	begroting	begroting	begroting	rekening	rekening	begroting
Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties	3	7	5	3			
Economische Zaken, Landbouw en Innovatie		15	9				
Economische Zaken	10			8	6	4	6
Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit	5						
Financiën							
Infrastructuur en Milieu		31	24	20	15	9	6
Verkeer en Waterstaat	7						
Veiligheid en Justitie		3	3	2	2	2	2
Justitie	3						
Onderwijs, Cultuur en Wetenschap	4	4	3	2	2	3	3
Sociale Zaken en Werkgelegenheid	7	7	6	5	5	2	
Volksgesondheid, Welzijn en Sport	5	8	5	5	4	2	2
Jeugd en Gezin	3						
Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer	24						
Wonen, Wijken en Integratie	4						

Ministerie	2011 (oud)	2011 (nieuw)	2012	2013	2014	2015	2016
	begroting	begroting	begroting	begroting	rekening	rekening	begroting
Totaal	75	75	55	45	34	22	19

Bron 2011–2015: Onderhoudsrapportages Specifieke Uitkeringen (OSU)

Bron 2016: Ontwerpbegroting BZK 2016 (begrotingcijfers met bewerking BZK).

Voor 2011 is ter vergelijking het aantal specifieke uitkeringen vermeld naar ongewijzigde departementale indeling (oud) en huidige departementale indeling (nieuw).

Het OSU is in 2015 van methodiek veranderd. In plaats van begrotingscijfers wordt vanaf het OSU 2015 gebruik gemaakt van rekeningcijfers. Dus het OSU 2015 bevat rekeningcijfers 2014 en het OSU 2016 bevat rekeningcijfers 2015.

4.3. Motorrijtuigenbelasting

Provinciale opcenten op de motorrijtuigenbelasting mogen door provincies worden geheven op basis van artikel 222 Provinciewet. De opcenten worden geheven bovenop het rijkstarief van de motorrijtuigenbelasting. De hoogte van de provinciale opcenten is wettelijk gemaximeerd. De vaststelling van de opcenten geschiedt door Provinciale Staten. Omdat het een algemene belasting betreft komt de opbrengst toe aan de algemene middelen van de provincie.

Tabel 4.3.1 geeft een meerjarige weergave van het gemiddeld door de provincies geheven aantal opcenten. In 2016 mogen de opcenten ten hoogste 110,6% bedragen van het rijkstarief. Geen enkele provincie heft de maximale opcenten en gemiddeld wordt er 80,26 aan opcenten geheven door de provincies.

Tabel 4.3.1. Meerjarige weergave opcenten motorrijtuigenbelasting (MRB) provincies o.b.v. begroting

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Gemiddelde opcenten MRB provincies	78,33	79,08	79,87	81,04	79,12	82,2	80,26
Maximaal te heffen opcenten MRB	116,7	119,4	105	107,3	109,2	109,2	110,6
Rekentarief PF opcenten MRB	55,52	55,52	65,9	65,9	65,9	65,9	65,9

5. BIJLAGEN BIJ DE BEGROTING

BIJLAGE 1: BELEIDSMUTATIES

Beleidsmutaties (x € 1.000)						
	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Wijziging betalingsverloop algemene uitkering 2015	- 147					
Wijziging betalingsverloop decentralisatie-uitkeringen 2015	- 1					
Accres tranche 2015 (incidenteel)	3.784					
Accres tranche 2015 (structureel)	3.784	3.784	3.784	3.784	3.784	3.784
Accres tranche 2016	- 6.857	- 6.857	- 6.857	- 6.857	- 6.857	- 6.857
RSP Zuiderzeelijn (decentralisatie-uitkering)	57.777					
Dubbele dijkzone Eemshaven-Delfzijl (decentralisatie-uitkering)	200					
Beter Benutten (decentralisatie-uitkering)	58.444					
Big Start Giro D'Italia (decentralisatie-uitkering)	2.500					
Erfgoed en ruimte (decentralisatie-uitkering)	724					
Waddenslib (decentralisatie-uitkering)	100					
Regionale luchthavens (decentralisatie-uitkering)	934					
Projectstimuleringsregeling V (decentralisatie-uitkering)	285					
Bodemsanering (decentralisatie-uitkering)	3.099	5.162	7.842	8.009	7.937	
Afsluitdijk (decentralisatie-uitkering)	3.574					
Hydrologische maatregelen (decentralisatie-uitkering)	5.000					
Zoetwatermaatregelen (decentralisatie-uitkering)	6.895					
Weidevogels (decentralisatie-uitkering)	25	25	25	25		
Fieldlab Region of Smart Factories (decentralisatie-uitkering)	2.000					
Plafond BTW-compensatiefonds (algemene uitkering)	- 709					
Programma Rijke Waddenzee (decentralisatie-uitkering)	75					
Groei op het spoor (decentralisatie-uitkering)	4.011					
Landelijk Meldpunt Afval (algemene uitkering)		- 1.995	- 1.995	- 1.995	- 1.995	- 1.995
Versnellingsagenda melkveehouderij Noord NL (decentralisatie-uitkering)	60	60	60	60		
Programma Impuls Omgevingsveiligheid (decentralisatie-uitkering)		14.286				
Duurzaam Door (decentralisatie-uitkering)	1.500					
DU Ontwikkel/OEM variabel (decentralisatie-uitkering)	400.921	406.438				
DU Ontwikkel/OEM variabel (algemene uitkering)	- 400.921	- 406.438				
Programma Rijke Waddenzee (decentralisatie-uitkering)	826	1.240	1.653			
Aansluiting Lelystad Airport (decentralisatie-uitkering)	6.671					
RSP Zuiderzeelijn (decentralisatie-uitkering)	60.944					
Erfgoed en ruimte (decentralisatie-uitkering)	269					
Uitvoeringstafel Eindhoven Airport (decentralisatie-uitkering)	33					
Accres tranche 2016 (algemene uitkering)	6.315	6.315	6.315	6.315	6.315	6.315
Accres tranche 2017 (algemene uitkering)		27.175	27.175	27.175	27.175	27.175
Plafond BTW-compensatiefonds (algemene uitkering)	28.576					
Totaal mutaties (inclusief meerjarige doorwerking 1e suppletoire 2016)	250.691	49.195	38.002	36.516	36.359	28.422

BIJLAGE 2: MOTIES EN TOEZEGGINGEN IN HET VERGADERJAAR 2015–2016

Moties: Onderdeel A.1 Afgedaan

Omschrijving van de motie	Vindplaats	Stand van zaken
De motie van de leden Veldman en Wolbert; Verzoekt de regering in samenwerking met de bestuurlijke koepels VNG en IPO te komen tot een fundamentele herziening van de financiële grondslagen van het Gemeentefonds en het Provinciefonds, gericht op een vereenvoudiging van het systeem, en daarbij te onderzoeken hoe verschillen in economische groei tussen de diverse regio's in Nederland kunnen worden gefaciliteerd	Gemeente- en provinciefonds	Afgedaan. De Tweede Kamer is op 7 juli 2016 per brief geïnformeerd (Kamerstukken, 34 300-B, nr. 22).
De motie van de leden Albert de Vries en Van Dekken; Verzoekt de regering, bij het opstellen van de actieplannen en de daarop te baseren convenanten ook de betreffende provincies te betrekken alsmede de besteding van de aan die provincies uit te keren extra middelen voor beleid ten aanzien van bevolkingsdaling	Gemeente- en provinciefonds	Afgedaan. De Tweede Kamer is op 17 maart 2016 per brief geïnformeerd (Kamerstukken, 31 757, nr. 89).

Moties: Onderdeel A.2 In behandeling

Omschrijving van de motie	Vindplaats	Stand van zaken

Toezeggingen: Onderdeel B.1 Afgedaan

Omschrijving van de toezegging	Vindplaats	Stand van zaken
De Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties zegt de Kamer, naar aanleiding van vragen van de leden Van Bijsterveld (CDA) en Meijer (SP), toe om, als bij de overgang van taken van de gemeenschappelijke Wgr-plusstructuren naar de provincie de belangen van de gemeenten in de knel komen, dit in het overleg over de financiële verhoudingen tussen Rijk, provincies en gemeenten aan de orde te stellen en zich in te zetten voor een goede balans tussen de provincies en de gemeenten.	Gemeente- en provinciefonds	Afgedaan. Toezegging wordt meegenomen in het reguliere BZK-beleid.

Toezeggingen: Onderdeel B.2 In behandeling

Omschrijving van de toezegging	Vindplaats	Stand van zaken
De Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties zegt de Kamer, naar aanleiding van vragen van de leden Van Bijsterveld (CDA), Huijbregts-Schiedon (VVD) en Koole (PvdA), toe over een half jaar te rapporteren over de oprichting van vervoerregio's. Als sprake is van onvoldoende vordering, grijpt de Minister in.	Gemeente- en provinciefonds	De Minister heeft in een bestuurlijk overleg met provincie Zuid-Holland en de Metropoolregio Rotterdam Den Haag toegezegd de Kamers pas te informeren wanneer het samenwerkingsconvenant getekend is.

BIJLAGE 3: LIJST MET AFKORTINGEN

BCF	BTW-compensatiefonds
Bofv	Bestuurlijk overleg financiële verhouding
CBS	Centraal Bureau voor de Statistiek
DU	Decentralisatie-uitkering
Fvw	Financiële-verhoudingswet
GF	Gemeentefonds
IPO	Interprovinciaal Overleg
IU	Integratie-uitkering
lv3	Infomatievoorziening voor derden
MRB	Motorrijtuigen belasting
NGRU	Netto gecorrigeerde Rijksuitgaven
OEM	Overige Eigen Middelen
OSU	Onderhoudsrapport Specifieke Uitkeringen
OZB	Onroerende-zaakbelastingen
PF	Provinciefonds
POR	Periodiek Onderhoudsrapport
Rfv	Raad voor de financiële verhoudingen
RPE	Regeling Periodiek Evaluatieonderzoek
UvW	Unie van Waterschappen
VNG	Vereniging van Nederlandse Gemeenten

BIJLAGE 4: LIJST MET BELANGRIJKE TERMEN EN HUN BETEKENIS

Accres	Bedrag waarmee het beschikbare bedrag van het provinciefonds jaarlijks wordt aangepast, gebaseerd op een bestuurlijk overeengekomen normeringssystematiek (zie ook normeringssystematiek).
Algemene uitkering uit het provinciefonds	Uitkering aan alle provincies die ten goede komt aan de algemene middelen.
Cluster	Samenhangend geheel van beleidsterreinen uit oogpunt van kostenoriëntatie en verdeling.
Decentralisatie-uitkering uit het provinciefonds	Sinds 2008 bestaat binnen het provinciefonds naast de algemene uitkering (zie algemene uitkering uit het provinciefonds) en de integratie-uitkering (zie integratie-uitkering uit het provinciefonds) ook de decentralisatie-uitkering. De verdeling van de decentralisatie-uitkering volgt evenmin als de integratie-uitkering de regels van de verdeling van de algemene uitkering van het provinciefonds. Anders dan bij de integratie-uitkering, waar de termijn van overheveling naar de algemene uitkering van tevoren vaststaat, ontbreekt bij de decentralisatie-uitkering een dergelijke termijn. Dat maakt de uitkering geschikt voor de overheveling van specifieke uitkeringen, ook als die termijn nog niet bekend is. Ook maakt het de uitkering geschikt voor middelen die slechts tijdelijk beschikbaar zijn.
Financiële-verhoudingswet (Fvw)	Wet waarin is vastgelegd dat er een gemeentefonds en provinciefonds is. De wet regelt daarnaast globaal de wijze van verdeling van het provinciefonds. Sinds 1 januari 1998 maakt de regeling voor het provinciefonds onderdeel uit van de Financiële-verhoudingswet.
Integratie-uitkering uit het provinciefonds	Uitkering die wordt toegepast als overheveling van een specifieke uitkering of eigen middelen naar de algemene uitkering bezwaarlijk is vanwege de omvang van de herverdeleffecten. De integratie-uitkering voorziet dan in een geleidelijke overgang naar de algemene uitkering.
IJkpunten	Geobjectiveerde kostennormen per taakgebied, rekening houdend met structuurkenmerken, die voor alle provincies respectievelijk gemeenten beschikbaar zijn.

Normeringsystematiek	Bepaling van het accres van het provinciefonds op basis van een norm. De norm is de jaarlijkse procentuele ontwikkeling van de netto gecorrigeerde rijksuitgaven. De netto gecorrigeerde rijksuitgaven zijn de bruto-rijksuitgaven minus de niet-belastingontvangsten van het Rijk gecorrigeerd voor onder meer de uitgaven voor ontwikkelingssamenwerking, de Europese Unie, het gemeentefonds en het provinciefonds. Als de netto gecorrigeerde rijksuitgaven stijgen (dalen), nemen het gemeentefonds en het provinciefonds met hetzelfde percentage toe (af). Deze systematiek staat ook wel bekend onder het principe van «samen de trap op en samen de trap af».
Raad voor de financiële verhoudingen (Rfv)	Adviesorgaan op het terrein van de gemeentelijke en provinciale financiën.
Uitkeringsbasis	De uitkeringsbasis wordt berekend door de vermenigvuldiging van het aantal eenheden van een set van verdeelmaatstaven met de bijbehorende gewichten (bedragen per eenheid).
Uitkeringsfactor	Via de normeringsystematiek wordt jaarlijks de omvang van het provinciefonds bepaald (voeding). De uitkeringsfactor is de verhouding tussen de voeding en de totale landelijke uitkeringsbasis. De uitkeringsfactor wordt afgerond op 3 decimalen achter de komma. Het derde decimaal achter de komma wordt ook wel een «punt» uitkeringsfactor genoemd. Als de uitkeringsfactor bijvoorbeeld stijgt van 1,253 naar 1,265 is dit een stijging van 12 punten.
Uitkeringsjaar	Het kalenderjaar waarover het recht op uitkering ontstaat.
Verdeelmaatstaf	Maatstaf ter verdeling van de algemene uitkering die verband houdt met de provinciale behoefte aan algemene middelen.
Verdeelreserve	Gedeelte van de algemene uitkering dat niet aan de provincies wordt uitgekeerd, maar als reservering apart wordt gehouden. De verdeelreserve dient om onverwachte effecten bij de meting van maatstaven op te vangen. Op het moment dat maatstaven definitief zijn of geen onverwachte ontwikkelingen meer kunnen doormaken wordt de verdeelreserve verrekend.

Rijksbegroting 2017

c Provinciefonds

Dit is een gemeenschappelijke uitgave van:
Ministerie van Binnenlandse Zaken en
Koninkrijksrelaties
Ministerie van Financiën

Aangeboden aan de Voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal door de Minister van Financiën.

Vervaardiging parlementaire stukken en begeleiding productieproces

Sdu Uitgevers
afdeling Dataverwerking
e-mail traffic@sdu.nl

Vormgeving omslag
Studio Dumbar

DTP omslag
Xerox/OBT, Den Haag

Uitgave
Ministerie van Financiën

www.rijksbegroting.nl

